

Sygn. akt III A Ua 1585/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Staśkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter SSA Stanisława Kubica
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o przeliczenie świadczenia

na skutek apelacji M. O.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Jeleniej Górze

z dnia 15 września 2011 r. sygn. akt VII U 1313/10

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Jeleniej Górze oddalił odwołanie wnioskodawcy M. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 23 listopada 2010 r.

Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie sprawy na następujących ustaleniach faktycznych:

M. O., urodzony (...), od dnia 1 marca 2007 r. jest uprawniony do emerytury. Do ustalenia podstawy emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, wwpw wyniósł 166,20%, do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 42 lata i 6 miesięcy okresów składkowych i 2 lata i 4 miesiące okresów nieskładkowych. Ze względu na kontynuowanie zatrudnienia wypłata emerytury została wstrzymana. Od dnia 1 kwietnia 2007 r. wznowiono wypłatę emerytury.

Decyzją z dnia 16 stycznia 2008 r. organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy zaliczając zatrudnienie od dnia 1 kwietnia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2007 r., przy czym wwpw nie uległ zmianie i nadal wynosił 166,20%.

Kolejną decyzją z dnia 9 stycznia 2009 r. organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy, doliczając okres jego pracy od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r., wwpw nadal nie uległ zmianie.

Decyzją z dnia 28 maja 2009 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy przeliczenia emerytury z zastosowaniem kwoty bazowej obowiązującej od dnia 1 marca 2009 r. oraz uwzględnienia zarobków z lat 1971-1972 na podstawie wynagrodzeń wskazanych w świadectwie pracy, gdyż wwpw z uwzględnieniem wynagrodzenia przypadającego po przyznaniu świadczenia był niższy od dotychczasowego.

Organ rentowy decyzją z dnia 28 maja 2009 r. ponownie odmówił wnioskodawcy przeliczenia kwoty bazowej z dnia 1 marca 2009 r.

Po przedłożeniu przez wnioskodawcę nowych dokumentów płacowych organ rentowy decyzją z dnia 3 czerwca 2009 r. przeliczył podstawę wymiaru, przyjmując przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia z przed dnia 1 marca 2007 r., uwzględniając 44 lat 9 miesięcy okresów składkowych i 2 lata okresów nieskładkowych, wwpw wyniósł 166,84%, przy czym uwzględniono wynagrodzenia za lata 1971-1972 z tytułu zatrudnienia w (...) w Ś. wynagrodzenia zasadnicze 2.900,- zł oraz 300,- zł za uprawnienia budowlane.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, rozpoznając odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 3 czerwca 2009 r. w sprawie o sygn. akt VII U 807/09, wyrokiem z dnia 27 października 2009 r. zmienił tę decyzję w ten sposób, że nakazał stronie pozwanej przeliczenie emerytury z zastosowaniem wwpw wynoszącego 168,04%.

Sąd ten ustalił, że wnioskodawca od dnia 16 kwietnia 1971 r. podjął zatrudnienie w (...) na stanowisku kierownika budowy z wynagrodzeniem 2.900,00 zł oraz 300,00 zł tytułem dodatku za uprawnienia budowlane oraz premia 25%. Za II, III i IV kwartał wnioskodawca otrzymał premię w wysokości 25% wynagrodzenia wraz z dodatkiem za uprawnienia budowlane z wszystkich miesięcy dla poszczególnych kwartałów. Nie zachowały się regulaminy: pracy i wynagradzania oraz dokumenty płacowe za lata 1971-1972 dotyczące wynagrodzeń wnioskodawcy. Nadto Sąd wskazał, że wyliczenia wnioskodawcy wynagrodzenia za 1971 r. i 1972 r. oparte na niewiarygodnych wpisach w druku nie podlegają uwzględnieniu. Niedopuszczalne było ustalenie wynagrodzeń za te lata przy założeniu, iż wnioskodawca uzyskiwał wynagrodzenia w takiej wysokości jak wpisane w świadectwie pracy z 1975 r. Niewiarygodne było, że wnioskodawca uzyskiwał wynagrodzenia we wrześniu i październiku 1971 r. w takiej samej wysokości, jak pod koniec zatrudnienia w 1975 r. Sąd uznał, że z tytułu premii do wynagrodzeń w 1971 r. należy wnioskodawcy doliczyć łącznie kwotę 6.800,00 zł, co daje kwotę za 1971 r. - 45.500,00 zł. Przyjęcie tej kwoty podwyższyło wwpw do 168,04%.

Apelacja wnioskodawcy wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 13 kwietnia 2010 r. została oddalona.

Organ rentowy decyzją z dnia 18 grudnia 2009 r. wykonał w/w wyrok Sądu Okręgowego i przeliczył świadczenie emerytalne wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy, rozpoznając odwołanie wnioskodawcy od w/w decyzji organu rentowego, przeprowadził dowód z opinii biegłego, który wskazał, że wzrost wwpw do 168,04% nastąpił w wyniku zarobków z lat 1967-2006, a nie z wynagrodzeń uzyskanych po nabyciu emerytury, wobec czego nie ma podstaw do zastosowania nowej kwoty bazowej.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Wnioskodawca w dniu 7 października 2010 r. złożył wniosek o zmianę wysokości jego wynagrodzeń za lata 1971-1972 w oparciu o nowe dokumenty, to jest: pismo z dnia 11 września 1971 r. w sprawie przyjęcia obowiązków p.o. kierownika wydziału budowlanego, opinie z dnia 14 kwietnia 1972 r. i z dnia 30 lipca 1975 r., wykaz do wniosku premiowego za 1971 r., zakres czynności stanowiska pracy, wniosek premiowy z dnia 4 kwietnia 1973 r. i wniosek o premię za 1972 r.

Organ rentowy decyzją z dnia 23 listopada 2010 r. odmówił doliczenia do podstawy wymiaru emerytury premii za lata 1971-1972.

(...) nie posiada dokumentacji płacowej wnioskodawcy za lata 1971-1972, z kolei kartoteki zarobkowe R. W. i K. H. nie zawierały informacji w zakresie przyznanych wnioskodawcy premii za lata 1971 - 1972.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia wysokości wynagrodzenia za lata 1971 - 1972 była już rozpatrywana przez Sąd w sprawie o sygn. akt VII U 807/09 i również wówczas nie zostały uwzględnione wyliczenia wnioskodawcy. Powaga rzeczy osądzonej nie zachodzi, gdyż wnioskodawca przedłożył nowe dowody. Jednak w ocenie Sądu pierwszej instancji zebrany w sprawie materiał dowodowy jest niewystarczający do faktycznego ustalenia wynagrodzenia wnioskodawcy zawierającego premie za lata 1971-1972, ponad to, co zostało już wcześniej przez Sąd ustalone.

Sąd Okręgowy mając na uwadze, że dokumentacja płacowa wnioskodawcy za lata 1971-1972 nie zachowała się, stwierdził, iż druk Rp-7 wystawiony w dniu 4 maja 2009 r. jest niewiarygodny, co stwierdził również Sąd w sprawie o sygn. VII U 807/09. Sąd Okręgowy nie wykluczył, iż w 1972 r. wnioskodawca otrzymywał premię, jednak brak jest wiarygodnych dowodów potwierdzających, w jakiej wysokości ją otrzymywał. Świadkowie nie potrafili dokładnie wskazać ile wnioskodawca zarabiał i jaka premię otrzymywał.

W tych okolicznościach Sąd pierwszej instancji wskazał, że brak jest dowodów bezpośrednich odnośnie ustalenia wysokości premii za lata 1971-1972, a dowody pośrednie, po części były już przedmiotem poprzedniego postępowania sądowego, jednak okazały się niewystarczające, zaś pozostałe dowody nie wniosły nic nowego do sprawy.

Z tych powodów Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest niezasadne.

M. O. zaskarżył powyższy wyrok, zarzucając mu naruszenie art. 224 kpc, art. 299 kpc i art. 323 kpc i błędne ustalenia faktyczne.

Wskazując na powyższe wniósł o uwzględnienie jego odwołania i podwyższenia jego wynagrodzenia za: 1971 r. z kwoty 45.550,00 zł do kwoty 49.225,00 zł, co wpłynie na wzrost wwpw za ten rok z 160,98% do 173,96% oraz przyjęcie za 1972 r. łącznej kwoty 62.700,00 zł co daje wwpw w wysokości 208,25%. Wniósł również o zastosowanie nowej kwoty bazowej z 2009 r. i nowego wskaźnika, który po uwzględnieniu wwpw za 1971 r. i 1972 r. oraz 2008 r., przy założeniu, że wynosi 92,56%, wzrośnie do 170,99%. Nadto domagał się wypłaty różnicy emerytury wraz z odsetkami ustawowymi od złożenia wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja M. O. jest bezzasadna.

Zgodnie z art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Z kolei po myśli ust. 2 tego przepisu warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub

renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%.

W sprawie sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy wraz z premiami z tytułu zatrudnienia w (...) w latach 1971-1972. Nadto spór dotyczył także tego, czy wnioskodawcy przysługuje prawo przeliczenia emerytury w trybie art. 110 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227).

Wnioskodawca twierdził, że z tytułu wynagrodzenia za pracę w (...) na stanowisku kierownika Wydziału Budowlanego w 1971 r. łącznie uzyskał kwotę 49.225,00 zł, a w 1972 r. 62.700,00 zł. Do wyliczenia tych kwot przyjął wynagrodzenie w kwocie 2.900,00 zł i dodatek 300,00 zł miesięcznie za 1971 r., a w 1972 r. przyjął wynagrodzenie w kwocie 3.700,00 zł miesięcznie i do wynagrodzeń doliczył 25% premii oraz dodatek funkcyjny w kwocie 600,00 zł. Na potwierdzenie tych wyliczeń przedstawił następujące dokumenty: opinie o wnioskodawcy sporządzone przez Dyrektora O. S. z: dnia 11 września 1971 r. i dnia 14 kwietnia 1972 r. oraz sporządzoną przez Dyrektora S. O. z dnia 30 lipca 1975 r., wykaz pracowników umysłowych do wniosku premiovego za II, III, IV kwartał 1971 r., zakres czynności stanowiska pracy, pismo z dnia 4 kwietnia 1973 r. - lista pracowników umysłowych na premię za IV kwartał 1972 r.

Powyższe dowody w ocenie Sądu Apelacyjnego nie stanowią wystarczającej podstawy do uznania wyliczeń wnioskodawcy. Należy bowiem zauważyć, że podstawowymi środkami dowodowymi potwierdzającymi wysokość zarobków są zaświadczenia zakładów pracy wystawione na podstawie dokumentacji płacowej lub legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokość osiągniętych zarobków. Tymczasem dokumentacja płacowa wnioskodawcy za sporne lata nie zachowała się, czego sam wnioskodawca nie kwestionował. Co prawda, sam brak dokumentacji płacowej z w/w okresu, nie pozbawia jeszcze wnioskodawcy możliwości wykazania uzyskanego przez niego wynagrodzenia za sporny okres, gdyż może to również uczynić za pomocą tzw. dowodów pośrednich. Jednak przy ustaleniu podstawy wymiaru świadczenia z takich dowodów obowiązuje ścisła zasada uwzględniania składników wynagrodzenia, które bezwarunkowo przysługiwały w czasie trwania zatrudnienia jako składniki stałe w określonej wysokości, np. wynagrodzenie zasadnicze, stałe dodatki określone kwotowo. Inne składniki wynagrodzenia - premie i nagrody czy dodatki mogą być uwzględnione, jeżeli dokumentacja wskazuje niewątpliwie na ich faktyczną wypłatę i w określonej wysokości. Zatem wysokość uzyskiwanego dochodu może być również wykazana dowodami pośrednimi, jeżeli w sposób nie budzący wątpliwości wynika z nich, że dochód w określonej wysokości przysługiwał i został wypłacony.

Niewątpliwie przedstawione przez wnioskodawcę opinie nie są dowodem pozwalającym ustalić, iż przysługiwała mu premia w określonej wysokości i została jemu wypłacona. Z opinii o wnioskodawcy wynika jedynie, że początkowo pracował jako kierownik budowy, a od dnia 13 września 1971 r. jako kierownik Wydziału Budowlanego i jest pracownikiem zdyscyplinowanym oraz dobrym organizatorem. Nadto opinie z: dnia 11 września 1971 r. i dnia 14 kwietnia 1972 r. nie zawierają stosowanych pieczętek, co dodatkowo podważa ich wartość dowodową. Odnośnie wniosku premiovego za II, III, IV kwartał 1971 r., to na podstawie tego dokumentu Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w sprawie o sygn. akt VII U 807/09 uznał wnioskodawcy, iż w tych kwartałach została mu przyznana premia w wysokości 25% i łącznie za 1971 r. uzyskał kwotę 45.550,00 zł i w konsekwencji spowodowało to podwyższenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. Natomiast dokument ten nie zawiera żadnych danych odnośnie wypłacenia mu dodatku funkcyjnego w tym okresie. Tym samym nie może on stanowić dowodu świadczącego, iż M. O. w 1971 r. uzyskał łącznie kwotę 49.225,00 zł. Dokument ten również nie pozwala przyjąć, iż premia w wysokości 25% była przyznawana i wypłacana wnioskodawcy za poszczególne kwartały w 1972 r. Należy zauważyć, że 25% to była górna granica premii (maksymalna wysokość), co oznacza, że pracodawca nie przyznawał jej w stałej wysokości i w konsekwencji mógł ją przyznać w niższej wysokości albo nawet w ogóle jej nie przyznawać. Wobec tego należy stwierdzić, że w oparciu o ten dokument nie można ustalić w jakiej wysokości i czy w ogóle wnioskodawca otrzymywał premię w 1972 r. Pozostałe przedstawione dokumenty również nie pozwalają dokładnie ustalić przysługującego wynagrodzenia wnioskodawcy za sporny okres. Jeżeli chodzi o zakres czynności stanowiska pracy wnioskodawcy, to już z samej nazwy dokument ten jest nieprzydatny do rozstrzygnięcia spornej kwestii. Nadto nie zawiera on pieczętek, co dodatkowo poddaje w wątpliwość jego prawdziwość. Z kolei z pism z dnia 4 kwietnia 1973 r. wynika co prawda,

że wnioskodawca znalazł się na liście osób na premię w wysokości 30% za IV kwartał 1972 r. i na liście osób na premię za osiągnięcia ekonomiczne w 1972 r. w wysokości 3.800,00 zł. Jednak pisma te są jedynie załącznikami do wniosku premiowego z dnia 12 lutego 1973 r. i tym samym w żaden sposób nie dowodzą, że w istocie premie te przysługiwały wnioskodawcy i zostały mu **faktycznie wypłacone. Należy również zauważyć, że mowa w nim jest o premii 30%, tymczasem wnioskodawca twierdził, że wynosiła ona 25%. Rozbieżność ta dodatkowo osłabia wartość dowodową w/w pisma. Nadto oba pisma zostały sporządzone przez samego wnioskodawcę, co również podważa ich wiarygodność.**

Należy także podkreślić, że nie jest możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy w spornym okresie na podstawie zeznań wnioskowanych przez niego świadków: I. D., J. R. i H. P.. Świadkowie ci zgodnie zeznali, że nie pamiętają ile wnioskodawca w spornym okresie zarabiał. Nie posiadali również wiedzy odnośnie zasad przyznawania premii i jej wysokości.

Wnioskodawca domagał się również przeliczenia emerytury przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej z 2009 r. Należy podkreślić, że nowa kwota bazowa mogłaby zostać zastosowana jedynie w sytuacji, gdy wwpw z uwzględnieniem wynagrodzeń uzyskanych w okresie przypadającym po przyznaniu emerytury, czyli po dniu 1 marca 2007 r., będzie wyższy od dotychczasowego. Tymczasem wyliczenie wwpw z uwzględnieniem lat 2007-2008 powodowało obniżenie dotychczasowego wskaźnika, bowiem wskaźnik za 2007 r. wyniósł 87,10%, a za 2008 r. 92,56%. Nadto należy wskazać, że nie można zastosować sposobu liczenia, jakiego domagał się wnioskodawca, czyli aby porównywać uzyskiwane przez niego sumy wynagrodzeń uzyskane w niepełnym wymiarze nie do pełnej rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia za dany rok, ale do tych kwot po ich proporcjonalnym obniżeniu do wymiaru czasu pracy w jakim był zatrudniony. Tego rodzaju wyliczenia pozostają w oczywistej sprzeczności z przepisami, a w szczególności z art. 15 ust. 4 w/w ustawy. Przepis ten jasno wskazuje, iż sumy kwot stanowiących podstawę wymiaru składek i kwot w okresie każdego roku kalendarzowego porównuje się do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy i nie dopuszcza on żadnej możliwości obniżenia tych kwot.

Reasumując, należy stwierdzić, że nie ma podstaw do przeliczenia emerytury wnioskodawcy w oparciu o art. 110 ustawy. Z kolei w zakresie ustalania wysokości rzeczywistego wynagrodzenia w spornym okresie, to zgromadzony w sprawie materiał dowody nie był wystarczający do uwzględnienia wskazanych przez wnioskodawcę wysokości wynagrodzeń za 1971 r. i 1972 r. W przepisach prawa ubezpieczeniowego, które należy interpretować ściśle, nie ma miejsca na domniemania, wyliczenia hipotetyczne i zastępcze w odniesieniu do kwot uzyskiwanych z wynagrodzeń oraz wszelkiego rodzaju premii i dodatków. Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 kpc) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, że w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca winien wykazać, iż spełnia przesłanki do przeliczenia świadczenia emerytalnego w oparciu o wskazywane przez niego wynagrodzenie, czego nie uczynił.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację M. O. jako bezzasadną.